

Työturvallisuutta

Työturvallisuusasiat ovat jälleen olleet tapetilla yhdistyksemme jäsenistöllä. Sopivia suojaajia ei ole löytynyt, vaikka EU-työsuojeludirektiivissä Annex II:ssä on mainittu että suojaajia tulee olla molemmille sukupuolille ja vieläpä sopivan kokoisia kaiken kokoisille.

Liian suuret mutta paksulla sopivat suojaajalkineet löytyi kokoa 34, mutta isot eivät ole löytäneet mitään. Tässä kommentteja ja kirjeenvaihtoa asian tiimoilta:

Olin yhteydessä mm. työsuojelupiireihin, työterveyslaitokseen, sekä Nottinghamin yliopiston työsuojeluinstituuttiin mitä kautta oli saatavissa suunnittelijoiden käyttämä Aduldata – kirja, johon on kerätty kototietoa aikuisista. Tätä kirjaa ja mm. Human Scale – sarjaa käytetään yleisesti suunnittelijoiden apuna suunniteltaessa mitä tahansa esineitä, tiloja, tms.

”En ole tietoinen erikoiskokoisten ihmisten mittatiedostojen olemassaolosta, luulen että heidän pitäisi arvioida mittatietojaan olemassa oleviin tiedostoihin, vaikkakin ääripituisten mitat eivät ehkä olisikaan tarkkoja... On hyvä tietää että on joitakin jotka yrittävät vaikuttaa pitkiin ihmisten intresseihin (tietysti myös lyhyiden!). Olen itse 194 cm pitkä ja minulla on ongelmia vaatteiden, autojen ja muiden tavallisten asioiden kanssa... Kiihtos ja terveisiä, Stuart Smith”, kirjoitti erikoistutkija Nottinghamista

”Valitettavasti minulla ei ole erityistietoa erikoiskokoisten turvajalkineiden valmistajista. Pienimmät (koko 34) ja suurimmat (koko 49) vahvistetulla käreillä varustetut turvajalkineet löytyivät omalla haullani ruotsalaisen Arbesko Ab:n Stålex-mallistosta (edustaja Suomessa Pr-Comm Oy, asiakastukihenkilö kirsi.kenakkala@pr-comm.fi). Malleissa oli lisäksi tarjolla erikoisleivitä lestejä. Jalas ja Sievin jalkine ovat eräät merkittävät valmistajat. Heiltä voisi tiedustella asiasta (ehkä jo olettekin).

Työnantajalla on velvollisuus työturvallisuuslain (738/2002) 15 §:n perusteella hankkia ja antaa työntekijän käyttöön erikseen säädetyt vaatimukset täyttävät ja tarkoitukseenmukaiset henkilösuojaajat, ellei mm. tapaturman vaaraa voida riittävästi välttää tai rajoittaa työhön tai työolosuhteisiin kohdistuvilla toimenpiteillä. Henkilösuojaajien hankintakustannuksista vastaa työnantaja. Työntekijä voi käyttää myös omia suojaajia korvausta vastaan kun kustannusten jaosta voidaan sopia, jos tt voi käyttää jalkineita työpaikan ulkopuolella. Henkilösuojaajien hankinnan ja käytön (Vnp 1406/1993) tulee perustua työn ja työpaikan vaarojen arviointiin (em. tturvalaki 10§) sekä saatavilla olevan suojainten suojusominaisuuksien arviointiin

(Vnp 1407/2001)

Työturvallisuuslain (738/2002) 8 §:n perusteella työnantaja on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä huomioiden mm. työntekijöiden henkilökohtaisiin edellytyksiin liittyvät seikat. Tämän pykälän **velvoitteita täytettäessä on kuitenkin huomioitava myös käytettävissä olevien vaihtoehtoisten turvallisuustoimien kustannukset ja tekniset toteuttamisedellytykset.** Käytännössä siis työnantajan tulee kaikin mahdollisin keinoin pyrkiä järjestämään esim. tietyn kokoisia tarpeelliseksi katsottuja (vaaran arviointi) suojaajalkineita, mutta esim. mikäli teollisuus ei ”pysty” sellaisia tuottamaan (kustannukset/tekniset edellytykset), ei sitä voida vaatia työnantajaltaan. Silloin tulee pyrkiä löytämään jokin muu keino estää jalkojen vahingoittuminen.

Jos tehdään ”omat” (ei EU-hyväksytyt) jalkineet ja jotain sattuisi, voisi vastuuseen joutua työnantaja, mikäli hän on tietoisesti niiden käytön sallinut tai jalkineen valmistaja/maahantuoja/käyttöön luovuttaja, sillä perusteella, että valmistamansa henkilösuojaajat eivät täytä ao. jalkineelle säädettyjä turvallisuusmääräyksiä ja hän on ne silti käyttöön luovuttanut.

Työnantaja on vastuussa myös silloin, jos hän ei ole osoittanut työntekijän käyttöön tarpeelliseksi katsottuja turvajalkineita ja jalkineettomuudesta aiheutuisi tapaturma.

Moninkertaisten teettämiskustannusten vaatimiseen työnantajalta työturvallisuuslain perusteella täytyy löytyä riittävät perusteet tehty vaaran arviointi osoittaa jalkineiden tarpeen, suojaajat ovat suojusominaisuuksiltaan työhön soveltuvat ja niistä annettujen turvallisuusmääräysten mukaisesti valmistetut, pelkästään työhön tai työskentelyolosuhteisiin kohdistuvilla toimenpiteillä ei päästä työturvallisuuslain mukaiseen minimitasoon, jalkineiden teettämisestä on työnantajan kanssa sovittu etukäteen jne.)

Työsyryntä on rikos, johon voi syyllistyä työnantaja tai työnantajan edustaja. Eli em. oikeushenkilöt ovat vastuussa työsyryntätapauksessa.

Työsyryntää on, kun työnantaja tai työnantajan edustaja asettaa työnhakijan tai työntekijän ilman työhön liittyvää painavaa ja hyväksyttyä syytä epäedulliseen asemaan, esimerkkitaapauksessa tämän koon perusteella. Se ovatko syyt epäedulliseen asemaan asettamisesta olleet riittävän painavat ja hyväksyttävät määrittämään viimekädessä oikeudessa (Työsopimuslaki 55/2001, 2 luku 2 § ja rikoslaki 39/1889, 47 luku 3§).

Työntekijällä on työturvallisuuslain mukaan velvollisuus noudattaa työnantajan hänelle antamia määräyksiä ja ohjeita ja velvollisuus huolehtia omasta ja työtovereidensa turvallisuudesta. Tämän perusteella hänen täytyy käyttää työnantajalta

saamiensa ohjeiden mukaisesti hänelle osoitettuja

henkilösuojaajia. **Työntekijällä ei ole velvollisuus hankkia itselleen / teettää itselleen suojaajia.** Mikäli työntekijällä ei vahingon sattuessa olisi esim. turvajalkineita tai jos hän käyttäisi ”itse teetettyjä” turvajalkineita ja jokin sattuisi, ei työntekijä joutu siitä vastuuseen. Työnantajan työturvallisuusmääräysten laiminlyönnin suuruutta voi kyllä lieventää se, jos työntekijällä ei olisi tuolloin ohjeiden mukaisesti käytössä hänelle osoitettuja turvajalkineita.

Tuija Hirvi
työsuojeluinsinööri
Uudenmaan työsuojelupiiri

Suurempia kokoja (47–51) on saatavissa (tai ainakin on ollut) Norjasta. Firman nettiosoite on www.formasko.no. Yritin äsken ottaa yhteyttä, mutta palvelin ei toiminut. Annan tarkemmat yhteystiedot, jos et saa yhteyttä.

Olen aiemmin keskustellut Maiju Havisen kanssa pieni- ja isokenkäisten ongelmista. Valmistajien ongelmana on pienet valmistuserät, joita varten ei kannata valmistaa valumuotteja. Ts. valmistuskustannukset nostavat tuotteen hinnan erittäin korkeaksi ja työnantajat eivät suostu osallistumaan kustannuksiin. Isojen ja pienten jalkineiden markkinointi ei ilmeisesti toimi tehokkaalla mahdollisella tavalla. Olen ymmärtänyt, että *Pieni- ja Isokenkäiset ry:llä on yhteyksiä vastaaviin järjestöihin Euroopassa.* Olen miettinyt voisiko näitä yhteyksiä käyttää markkinointikanavina, jos joku turvajalkinevalmistaja kiinnostuisi isojen ja pienten kokojen valmistuksesta hiukan suuremmassa määrässä.

Myös Suomen Työsuojelualan Yritysten Liitto (STYL) ja European Safety Federation (ESF) sekä kansalliset työsuojeluviranomaiset voisivat toimia luonnollisina tiedonvälityskanavina.

Valmistajilla ei uskoakseni ole sinänsä mitään asiaa vastaan, jos tuotteiden valmistus on taloudellisesti kannattavaa. **Mutta valmistajat eivät halua laajentaa kokoaluetta ennen kuin ovat varmoja, että toiminta on kannattavaa.** Toiminnan käynnistäminen on työlästä, muttei mahdollontta. Palataan asiaan.

Tarmo Mannelin

Työterveyslaitos, fysiikan osasto

Hei, Arbesko Ruotsissa valmistaa turvajalkineita **kokoja 34–47.** Suomessa

yhtiötä edustaa Pr-comm. Nettiosoite: www.Pr-comm.fi. Tiedustelut:

Kirsi Kenakkala, puh. 09-8531 600 tai Kirsi.Kenakkala@pr-comm.fi.

Hei, valitettavasti pienempää kokoa kuin 35 ei löydy. terveisin
Mervi Heinonen
Karske OY

Hei! Meillä ei valitettavasti ole turvakengä kiä noin pientä kokoa. Koot alkavat 35:sta. Naisten kenkiä löytyy Jalakselta kokoon 42 saakka.

Lähetin viestisi tavarat toimittajillemme eli Jalakselle ja Sieville ja toivon heidän vastaavan teille kun tietävät paremmin valmistamistaan tuotteistaan. Ystävällisin terveisin.

Saila Suvanto, Malkit

Hei, Valmistamme turvajalkineita kokoja 35-49, valitettavasti ei löydy kokoa 34. Valmistamme ohjat valamalla, ja **koska valumuotit ovat hyvin kalliita ei niitä kannata teettää kokoa jota myydään vähän.** Pieniä ja isoja kokoja on helpompi valmistaa tehtaassa jossa tehdään kenkiä liimapohjalla. Erikoiskengästä kuten turvajalkine kysytään harvoin pienempää kuin 35 tai suurempaa kuin 49.

Terveisin Ritva Jokipii Jalas

Kiitos tiedustelusta, **pienien koko turvakengässä on 35** ainakin tällä hetkellä, terveisin Sievin Jalkine Oy / myynti

Hei!

Turvakenkiemme kokoasteikko on **35 - 47.** Useimmat työjalkineillamme on tarkoitettu sekä naisille että miehille ja kokoasteikko on hieman mallista riippuen 34/35 - 47/48. Malleihin voitte tarkemmin tutustua sivuillamme www.laja.com Ystävällisin terveisin Laitosjalkine Oy Outi Kilponen

Toit mielenkiintoisen näkökulman työturvallisuusasioihin. Asiasta on itselläkin hieman omaa kokemusta, koska olin edellisessä työpaikassani päätoiminen työsuojelupäällikkö. 700 henkilön yrityksen mahtuu paljon erikokoisia ihmisiä.

Viestissäsi oli muutampia kysymyksiä. Yritän vastata niihin parhaan kyyni mukaan.

1) Miksi turvallisuutta edistävissä asioissa ei tämä aspekti tule otetuksi huomioon?

Uskoisin, että tähän on vaikuttanut lähinnä kaksi näkökulmaa. Ensimmäinen onse, että turvallisuuden kehittyminen on ollut todella voimakasta vasta viimeisten kahden vuosikymmenen aikana. Nykyään vaaditaan suojainten käyttöä monissa tehtävissä ja tämä on tietysti lisännyt kysynnän tarvetta.

Toinen näkökulma on varmaankin se, että **suojainten valmistajilla ei ole riittävästi tietoa ongelmasta.** Väitän, että mikäli esittämäsi luvut pitävät paikkansa, niin markkinoilla on riittävästi kysyntää sekä pienikokoisten että isokokoisten suojainten tuottamiseen. Ilmeisesti valmistajat eivät ole vielä "heränneet" todellisuuteen.

Muistelen, että esim. suomalainen vaateollisuus käyttää n. 20 vuoden takai-

sia mittatietoja suomalaisista ihmisistä. Käsittääkseni asiasta on valmisteilla uusi tutkimus, missä selvitetäisiin suomalaisien ihmisten todelliset nykyäikää vastaavat mittatiedot.

2) Onko se riittävä syy irtisanomiseen? Tähän on vaikea ottaa kantaa, koska en ole lakimies, eikä minulla ole työnkuvani puolestakaan mitään "oikeuksia" tulkita lakia. Annan kuitenkin oman varovaisen arvion asiasta. Suomessa henkilösuojainten valinnasta ja käytöstä työssä on annettu valtioneuvoston päätös 1407/1993. Se edellyttää, että suojaimet hankitaan työpaikalla tehtävän arvioinnin perusteella. Mikäli työpaikalla ei tapaturman tai sairastumisen vaaraa voida torjua työn organisoimilla tai työolosuhteisiin kohdistettavilla suojelutoimenpiteillä työnantajan on hankittava työntekijän käyttöön henkilösuojaimet.

Oman logiikan mukaan, mikäli työ vaatii turvajalkineiden käyttöä, niin työnantajan on hankittava ne työntekijän käyttöön eli se ei ole riittävä irtisanomisperuste.

Löydät lisätietoja asiasta esim. työsuojelun tietopankista kts. osoite <http://fi.osha.eu.int/> ja sen jälkeen klikkaa

- 1) hyvät käytännöt (oikea sivusta)
- 2) ohjeita, oppaita ja työkaluja
- 3) henkilösuojainten käyttö ja valinta suomessa pdf-muodossa.

3) Toivot, että asioihin kiinnitetään huomiota ja olette käytettävissä tietolähteenä.

Esittämäsi asia on todella ongelmallinen ja mielenkiintoinen. Minulle tuli heti 2 ideaa, jota kautta asiaa voitaisiin viedä eteenpäin.

1) Mikäli asiasta ei ole Suomessa tehty asianmukaista selvitystä tai tutkimusta, niin mielestäni tässä olisi loistava aihe. Tutkimuksen tuloksia voidaan varmasti hyödyntää tuomalla asiaa esille suojainvalmistajille.

2) Suomalaiset suojainvalmistajat ja -maahantuojat ovat järjestäytyneet Suomen työsuojelualan yritysten liitto ry:ksi (STYL, kts. www.styl.fi). Sen jäseninä ovat kaikki merkittävimmät alan yritykset Suomessa. Ongelman esittäminen heille pitäisi, ainakin periaatteessa, tuoda markkinoille uusia suojavälineitä. Uskon kuitenkin, että he tarvitsevat jotain faktatietoja sekä ongelman laajuudesta että kysynnän tarpeesta.

Terv.

Mika Santonen

Ohjelmapäällikkö

Työturvallisuus kohti maailman kärkeä -työtapaturmaohjelma 2001-2005

Työturvallisuuskeskus

Työ siis jatkuu mahdollisesti tutkimusasioiden tiimoilta, mm. työsuojelurahastolta anottavalla projektirahalla, kansainvälisen projektin kautta. **Tässä on myös yksi syy Euroopan pitkien yhdistysten kanssa pidettäviin palaveriiniin ja tapaamisiin. Kaikissa Euroopan maissa ollaan samassa eriarvoisessa tilanteessa erikoiskokoisten ihmisten kanssa.**

Paljon on kyselyt opiskelijoiden tilannetta. Mistä hankimme keittöalaa tms. opiskelevalle nuorelle erikoiskokoiset turvakengät? Kuka maksaa viulut? Sosiaalitoimistossa emme ehkä olekaan vammaisia... vai onko meillä oikeutta vaatia? Kyllä on! Se mikä harmittaa on myös se, ettei lyhyillä pienillä ihmisillä ole omia järjestöjä - ainoastaan lyhytkasvuissa. Heidän kanssa yhdessä voimme kuitenkin ajaa asioita eteenpäin, kuten myös muidenkin vammaisjärjestöjen. Siitä huolimatta, että monikaan meistä ei ole vielä vammainen. Olemme vain toimintarajoitteisia, joilla on kuitenkin samat oikeudet yhdenvertaiseen kohteluun.

Mikäli yhdistyksemme jäsenissä on juristeja tai muita työsuojeluasioiden kanssa tekemisissä olevia ihmisiä, toivomme apua ja yhteydenottoa!

Liisa

Tervetuloa Baseliin 16.-23.5.2004 Euroopan pitkien Treffeille!

Tutustu Baselin tarjontaan webbisivuilla www.klm-schweiz.ch. Ohjelma on osittain vielä muuttuvassa vaiheessa, mutta päälinjat ovat jo selvillä. Perinteisesti ohjelma on ollut jopa koko perheelle sopiva, ja mukana on aina ollut muutamia teinejäkin vanhempien osallistujien hellässä huomassa kokeilemassa siipiään.

Yhdistyksellemme on esitetty virallinen kutsu, erityisesti nuorille jäsenille. Myös lyhyemmät ovat tervetulleita pitkien kutsusta. Pituusraja naisille 180cm, miehille 190cm.

Jos olet kiinnostunut lähtemään, niin ilmoitahan netin kautta Joannalle, Miialle tai Liisalle tai pirauta toimiston numeroon 09-222 7184 tai 040-502 2001.